

SMR9 - Dzīvnieku slimības

9.1. TRANSMISĪVĀS SŪKLVEIDA ENCEFALOPĀTIJAS (TSE) PROFILAKSES, KONTROLES UN APKAROŠANAS PASĀKUMI

TSE ir vairāku slimību grupa, kurā ietilpst:

- 1) Govju sūkļveida encefalopātija liellopiem;
- 2) Skrepi aitām un kazām;
- 3) Hroniskā novājēšanas slimība briežu dzimtas dzīvniekiem (savvaļas un saimniecībā audzēti staltbrieži (*Cervus elaphus*), savvaļas baltastes briežiem (*Odocoileus virginianus*));
- 4) Ūdeļu transmisīvā encefalopātija kažokzvēriem (lapsām (*Vulpes vulpes* un *Alopex lagopus*), Amerikas ūdelei (*Mustela vison*) un jenotsuņiem (*Nycteroites procynoides*));

Govju sūkļveida encefalopātija ir neārstējama, hroniska centrālās nervu sistēmas (CNS) slimība liellopiem, kuriem novēro lēnu, ilgstošu un progresējošu organisma vispārējā stāvokļa pasliktināšanos, ar neatgriezeniskiem CNS darbības traucējumiem, kā rezultātā iestājas nāve. Skrepi ir neārstējama, hroniska CNS slimība pieaugušajām aitām un kazām, kurām novēro niezi, kustības traucējumus un novājēšanu.

Hroniskā novājēšanas slimība ir hroniska CNS slimība briežu dzimtas dzīvniekiem, kuriem novēro sugai neraksturīgas pārmaiņas uzvedībā, kustības traucējumus un organisma vispārējā stāvokļa pasliktināšanos.

Ūdeļu transmisīvā encefalopātija ir hroniska slimība kažokzvēriem, kuriem novēro nervu darbības traucējumus, novājēšanu un neizbēgamu dzīvnieku nobeigšanos.

9.1.1. IEROBEŽOJUMI LAUKSAIMNIECĪBAS DZĪVNIEKU BAROŠANĀ

Prasību mērķis. Nodrošināt barības izēdināšanas ierobežojumu ievērošanu un novērst jebkādu kaitīgu ietekmi uz dzīvnieku un cilvēku veselību.

Mērķa grupa. Prasība attiecas uz lauksaimniecības dzīvnieku īpašniekiem un turētājiem.

Lauksaimniecības dzīvnieks ir:

- a) jebkurš dzīvnieks, ko cilvēks tur, nobaro vai audzē, lai iegūtu pārtiku vilnu, kažokādas, spalvas, jēlādas un ādas vai jebkādu no citu dzīvniekiem iegūtu produkciju, vai izmantotu citiem mērķiem lauksaimniecībā;
- b) zirgu dzimtas dzīvnieks.

Prasības:

1. Barības aprītē drīkst iesaistīties Lauksaimniecības datu centrā reģistrēts (barības primārais ražotājs) vai PVD reģistrēts vai atzīts uzņēmums.
2. Lauksaimniecības dzīvniekus (izņemot kažokzvērus), kas ir **atgremotāji**, ir **aizliegts barot** ar dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielām un barību, kuras sastāvā ir šīs olbaltumvielas:
 - a) pārstrādātām dzīvnieku olbaltumvielām, izņemot zivju miltu izmantošanu piena aizvietotājos teļiem saskaņā ar Regulas Nr. [999/2001](#) IV pielikuma III nodaļā paredzētajiem vispārējiem nosacījumiem un IV nodaļas E iedaļā paredzētajiem īpašajiem nosacījumiem;
 - b) atgremotāju izcelsmes kalogēnu un želatīnu;
 - c) asins pagatavojumi;
 - d) hidrolizētām dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielām, izņemot tādu dzīvnieku ķermeņa daļām, kuri nav atgremotāji vai atgramotāju jēlādām un ādām;
 - e) dzīvnieku izcelsmes dikalcija un trikalcija fosfātu;
 - f) barību, kas satur iepriekšminētos produktus no a) līdz e) apakšpunktam;

3. Lauksaimniecības dzīvnieku (kas ir **atgremotājs**) **ir atlauts** barot ar šādu olbaltumvielas saturošu barību:
- a) pienu, piena produktiem, no piena iegūtiem produktiem, jaunpiena produktiem un jaunpienu;
 - b) olām un olu produktiem;
 - c) neatgremotāju dzīvnieku kalogēnu un želatīnu;
 - d) hidrolizētu proteīnu, kas iegūts no tādu dzīvnieku ķermeņa daļām, kuri nav atgremotāji, un no atgremotāju ādām;
 - e) barības maisījumus, kas satur iepriekšminētos produktus no a) līdz d) apakšpunktam;
 - f) augu izcelsmes barības sastāvdaļas, kas satur nenozīmīgu daudzumu kaulu spīkulu.
4. Lauksaimniecības dzīvnieku, kas **nav atgremotāji** (cūkas, putni, zirgi, izņemot kažokzvēri) barošanā **aizliegts** izmantot:
- a) pārstrādātas dzīvnieku olbaltumvielas, izņemot zivju miltus (3. kategorijas materiāls);
 - b) atgremotāju izcelsmes kalogēnu un želatīnu;
 - c) asins pagatavojumus;
 - d) hidrolizētas dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielas;
 - d) dzīvnieku izcelsmes dikalcija un trikalcija fosfātu - (iegūtus no atgremotājiem);
 - e) barību, kas satur iepriekšminētos produktus no a) līdz d) apakšpunktam.
5. Lauksaimniecības dzīvnieku, kas **nav atgremotājs** (cūkas, putni, zirgi, izņemot kažokzvēri) barošanā **drīkst izmantot**:
- a) hidrolizētas olbaltumvielas, kas iegūtas no tādu dzīvnieku [ķermeņu] daļām, kuri nav atgremotāji, vai no atgremotāju jēlādām un ādām;
 - b) zivju miltus un zivju miltus saturošus barības maisījumus, ko ražo, laiž tirgū un lieto saskaņā ar Regulas Nr. 999/2001 IV pielikuma III nodaļā paredzētajiem vispārējiem nosacījumiem un IV nodaļas A iedaļā paredzētajiem īpašajiem nosacījumiem;
 - c) dzīvnieku izcelsmes dikalcija fosfātu un trikalcija fosfātu un šādus fosfātus saturošus barības maisījumus, ko ražo, laiž tirgū un lieto saskaņā ar Regulas Nr. 999/2001 IV pielikuma III nodaļā paredzētajiem vispārējiem nosacījumiem un IV nodaļas B iedaļā paredzētajiem īpašajiem nosacījumiem;
 - d) no dzīvniekiem, kas nav atgremotāji, iegūtus asins pagatavojumus un šādus asins pagatavojumus saturošus barības maisījumus, ko ražo, laiž tirgū un lieto saskaņā ar Regulas Nr. 999/2001 IV pielikuma III nodaļā paredzētajiem vispārējiem nosacījumiem un IV nodaļas C iedaļā paredzētajiem īpašajiem nosacījumiem;
 - e) augu izcelsmes barības sastāvdaļas un šādas barības sastāvdaļas saturošus barības maisījumus, kas piesārņoti ar nenozīmīgu daudzumu kaulu spīkulu, kas iegūtas no neatļautām dzīvnieku sugām. Šo atkāpi dalībvalstis var piemērot tikai tad, ja tās pirms tam ir veikušas riska novērtējumu, kas apstiprina, ka risks dzīvnieku veselībai ir ļoti mazs. Minētajā riska novērtējumā ņem vērā vismaz šādus aspektus:
 - i) piesārņojuma līmeni;
 - ii) piesārņojuma veidu un avotu;
 - iii) piesārņotās barības paredzēto lietojumu.

2.-5.punktā minēto prasību kopsavilkums:

N.p. k.	Barība vai barības maisījumi, kas satur produktus	Lauksaimniecības dzīvnieki, kas ir atgremotāji	Lauksaimniecības dzīvnieki, kas nav atgremotāji (putni, cūkas, zirgi, izņemot kažokzvēri)

1.	Pārstrādātas dzīvnieku olbaltumvielas, (produkts, kas iegūts, termiski apstrādājot, kaltējot un smalcinot sauszemes siltasiņu dzīvniekus vai to daļas, kas var būt daļēji attaukotas ar ekstrakcijas paņēmieni vai taukus atdalot fiziski. Ja ekstrahē ar šķīdinātājiem, var saturēt līdz 0,1 % heksāna) izņemot zivju miltus (3. kategorijas materiāls)	NA*	NA
2.	Atgremotāju izcelsmes kolagēns želatīns (atgremotāju kolagēns – proteīna produkts, ko iegūst no atgremotāju dzīvnieku kauliem, ādām un cīpslām; želatīns – daļēji hidrolizējot, dabīgs šķīstošs želējošs vai neželējošs atgremotāju proteīns, ko iegūst no atgremotāju dzīvnieku kaulu, ādu un cīpslu kolagēna)	NA	NA
3.	Asins pagatavojumi (piem., asins milti – produkts, ko iegūst, termiski apstrādājot kautu siltasiņu dzīvnieku asinis)	NA	NA
4.	Hidrolizētas dzīvnieku izcelsmes obaltumvielas (iegūst, izmantojot siltumu un/vai spiedienu, vai, dzīvnieku proteīnu noārdot ar ķīmiskām vielām, mikroorganismiem vai enzīmiem)	NA	NA
5.	Zivju milti vai to saturošs barības maisījums	NA (izņemot neatšķirto atgremotāju barošanai ar zivju miltus saturošiem piena aizstājējiem - ražo, laiž tirgū un lieto saskaņā ar Regulas Nr.56/2013 IV nodaļas E iedaļā noteiktajiem nosacījumiem)	A** (ražo, laiž tirgū un lieto saskaņā ar Regulas Nr.56/2013 III un IV nodaļas A iedaļā noteiktajiem nosacījumiem)
6.	Dzīvnieku izcelsmes dikalcija un trikalcija fosfāts vai to saturošs barības maisījums (Dikalcija fosfāts – Kalcija monohidrogēnfosfāts, ko iegūst no kauliem vai neorganiskiem avotiem (CaHPO ₄ × H ₂ O). Ca/P > 1,2. Var saturēt līdz 3 % hlorīda NaCl. Trikalcija fosfāts – no kauliem vai neorganiskiem avotiem (Ca ₃ (PO ₄) ₂ × H ₂ O). Ca/P > 1,3), piemēram, kombikorms, kas satur dikalcija un trikalcija fosfātu, izbarošanai cūkām, vai citi barības maisījumi	NA	A Ko ražo, laiž tirgū un lieto saskaņā ar III nodaļā paredzētajiem vispārējiem nosacījumiem un IV nodaļas B iedaļā paredzētajiem īpašajiem nosacījumiem
7.	Piens, piena produkti, no piena iegūti produkti, jaunpiens un jaunpiena produkti	A	A
8.	Olas, olu produkti	A	A
9.	Neatgremotāju dzīvnieku kolagēns un želatīns	A	A (izņemot no cūkam izbarojot vienas sugas ietvaros)

10.	Neatgremotāju hidrolizētas olbaltumvielas	A	A (izņemot vienas sugas ietvaros)
11.	Atgremotāju hidrolizētas olbaltumvielas, kas iegūti no jēlādām un ādām (Dzīvnieku olbaltumvielu hidrolizāts, ko iegūst, izmantojot siltumu un/vai spiedienu, vai, dzīvnieku proteīnu noārdot no atgremotāju jēlādām un ādām ar ķīmiskām vielām, mikroorganismiem vai enzīmiem), piemēram, kombikorms, kas satur atgremotāju hidrolizētas olbaltumvielas, kas iegūtas no jēlādām un ādām izbarošanai cūkām, vai citi barības maisījumi)	NA Izņemot hidrolizētas olbaltumvielas, kas iegūtas no tādu dzīvnieku (ķermeņu) daļām, kuri nav atgremotāji vai atgremotāju jēlādām un ādām	A
12.	Barības maisījumi, kas satur iepriekš minētos produktus no 7. līdz 11.punktam	A	A
13.	Augu izcelsms barības sastāvdaļas, kas satur nenozīmīgu daudzumu kaulu spīkulu (bumbuļaugi, sakņaugi, kas augšanas procesā var iegūt nenozīmīgu daudzumu kaulu spīkulu, kas savukārt nesatur olbaltumvielas).	A	A

* NA – nav atļauts

** A - atļauts

6. Saimniecībās, kurās tiek turētas tādas lauksaimniecības dzīvnieku sugas, kam nav paredzēta attiecīgā barība, **aižliegts lietot un glabāt šādu barību:**

- pārstrādātas dzīvnieku olbaltumvielas (tostarp zivju miltus), kas iegūtas no dzīvniekiem, kuri nav atgremotāji;
- dzīvnieku izcelsmes dikalcija un trikalcija fosfātu;
- no tādiem dzīvniekiem iegūtus asins pagatavojumus, kas nav atgremotāji;
- barības maisījumus, kas satur no a) līdz c) apakšpunktā uzskaitītās barības sastāvdaļas.

7. Atkāpjoties no 6. punkta, PVD var atļaut 6. punkta d) apakšpunktā minētos barības maisījumus lietot un glabāt saimniecībās, kurās tiek turētas tādas lauksaimniecības dzīvnieku sugas, kam attiecīgais barības maisījums nav paredzēts, ja saimniecībā tiek īstenoti pasākumi, ar kuriem novērš to, ka šādi barības maisījumi tiek izbaroti dzīvnieku sugām, kam tie nav paredzēti.

8. Barības sastāvdaļas un barības maisījumi, kas paredzēti atgremotājiem, ir **jāglabā, jāpārvadā un jāiesaiņo telpās**, kas ir fiziski nodalītas no telpām, kurās atrodas cita barība.

9. Tādu barības sastāvdaļu un barības maisījumu pārvadāšana, kas satur no atgremotājiem iegūtus produktus:

Tādas neiesaiņotas barības sastāvdaļas un neiesaiņotus barības maisījumus, kuri satur no atgremotājiem iegūtus produktus, kas nav turpmāk a), b) un c) apakšpunktā uzskaitītie produkti, pārvadā transportlīdzekļos un konteineros, kurus neizmanto tādas barības pārvadāšanai, kas paredzēta lauksaimniecības dzīvniekiem, kas nav kažokzvēri:

- pienu, piena produktus, no piena iegūtus produktus, jaunpienu un jaunpiena produktus;
- dzīvnieku izcelsmes dikalcija fosfātu un trikalcija fosfātu;
- no atgremotāju jēlādām un ādām iegūtas hidrolizētas olbaltumvielas.

Atkāpjoties no iepriekšminētā, transportlīdzekļus un konteinerus, kas iepriekš izmantoti neiesaiņotu minētajā punktā uzskaitīto barības sastāvdaļu un barības maisījumu

pārvadāšanai, var izmantot tādas barības pārvadāšanai, kas paredzēta lauksaimniecības dzīvniekiem, kas nav kažokzvēri, ja minētie transportlīdzekļi un konteineri pirms tam ir iztīrīti, lai novērstu krustenisko kontamināciju, saskaņā ar dokumentētu procedūru.

10. Vismaz piecus gadus ir jāglabā dokumentācija, kurā sīki atspoguļoti barības izejvielu iepirkumu, izlietojumu un pārdošanas apjomus.

Normatīvie akti:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Regulas (EK) [Nr. 999/2001](#), ar ko paredz noteikumus dažu transmisīvo sūkļveida encefalopātiju profilaksei, kontrolei un apkarošanai 7.pants

Komisijas Regula (ES) Nr. [56/2013](#) (2013. gada 16. janvāris), ar kuru groza I un IV pielikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 999/2001, ar ko paredz noteikumus dažu transmisīvo sūkļveida encefalopātiju profilaksei, kontrolei un apkarošanai

9.1.2. TSE PROFILAKSES UN KONTROLES PASĀKUMI

Prasību mērķis. Nodrošināt atbilstošu kontroli dzīvnieku slimību gadījumos, kad tiek radīts risks sabiedrības un dzīvnieku veselībai.

Mērķa grupa. Prasība attiecas uz dzīvnieku īpašniekiem un turētājiem.

Prasības:

Dzīvnieku īpašniekam vai turētājam ir pienākums:

1. nekavējoties ziņot praktizējošam veterinārārstam vai PVD par **aizdomām par dzīvnieku saslimšanu ar TSE** vai **dzīvnieku nobeigšanos**;
2. ikvienu dzīvnieku, par kuru ir radušās aizdomas, ka tas ir inficējies ar TSE, ir aizliegts pārvietot (izņemot, ja to ir atļāvis PVD inspektors);
3. izpildīt un ievērot visus PVD inspektoru norādījumus.

Pasākumi TSE apstiprināšanas gadījumā:

1. aizliegts pārvietot dzīvniekus un no tiem iegūtus produktus, tostarp dzīvnieku līķi (izņemot, ja to ir atļāvis PVD inspektors);
2. ir jāizpilda un jāievēro visi PVD inspektoru norādījumi.

Prasības attiecībā uz tirdzniecību:

Ja govīm, aitām vai kazām ir apstiprināta saslimšana ar TSE, uz citām dalībvalstīm un trešajām valstīm ir **aizliegts** izvest to pēcnācējus, kuri ir dzimuši pēdējo divu gadu laikā vai ir dzimuši pēc pirmo TSE klīnisko pazīmju parādīšanās.

Vispārīgās prasības profilaksei:

- uz citām Eiropas Savienības dalībvalstīm (turpmāk – dalībvalstis) drīkst izvest dzīvniekus, to spermu, olšūnas un embrijus, kuri atbilst ES normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;
- uz valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis (turpmāk – trešās valstis), drīkst izvest dzīvniekus, to spermu, olšūnas un embrijus, kuri atbilst minēto trešo valstu izvirzītajām prasībām;
- izvedot dzīvniekus, dzīvnieku spermu, olšūnas un embrijus uz citām dalībvalstīm un trešajām valstīm, tiem ir jābūt PVD inspektora izsniegtam veterinārajam (veselības) sertifikātam. Veterinārais (veselības) sertifikāts apliecina dzīvnieku, dzīvnieku spermas, olšūnu un embriju atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām;
- Latvijā no citām dalībvalstīm/ trešajām valstīm drīkst ievest dzīvniekus, dzīvnieku spermu, olšūnas un embrijus, ja tiem ir minētās valsts kompetentās veterinārās iestādes izsniegts veterinārais (veselības) sertifikāts, kas apliecina to atbilstību ES normatīvajos aktos noteiktajām prasībām dzīvnieku, dzīvnieku spermas, olšūnu un embriju tirdzniecībai starp dalībvalstīm/ ievēšanai no trešajām valstīm.

TIRDZNICĪBA AR AITĀM UN KAZĀM

Tirdzniecībā starp **dalībvalstīm** ar aitām un kazām ievēro šādas prasības:

Uz dalībvalstīm ar nenozīmīgu klasiskās skrepi slimības risku vai dalībvalstīm, kurās ir ieviesta skrepi slimības uzraudzības programma, aitas un kazas, izņemot tūlītējai nokaušanai paredzētās, drīkst izvest, ja tās atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- ir no saimniecības ar nenozīmīgu klasiskās skrepi slimības risku;
- ir no dalībvalsts vai dalībvalsts zonas ar nenozīmīgu klasiskās skrepi slimības risku;
- aitas pieder ARR/ARR prionu proteīnu genotipam (piederību minētajam genotipam nosaka laboratoriski un tas nozīmē, ka aitas ir neuzņēmīgas (rezistentas) pret skrepi slimību) un nav no saimniecības, kurai noteikti ierobežojumi saistībā ar tajā konstatētu TSE (saskaņā ar Regulas Nr. [999/2001](#) VII pielikuma B nodaļas 3. un 4.punkts).

Uz pārējām dalībvalstīm vaislai paredzētas aitas un kazas drīkst izvest, ja tās atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- ir no saimniecības ar nenozīmīgu vai kontrolētu klasiskās skrepi slimības risku;
- ir no dalībvalsts vai dalībvalsts zonas ar nenozīmīgu klasiskās skrepi slimības risku;
- aitas pieder ARR/ARR prionu proteīnu genotipam un nav no saimniecības, kurai noteikti ierobežojumi saistībā ar tajā konstatētu TSE (saskaņā ar Regulas Nr. 999/2001 VII pielikuma B nodaļas 3. un 4.punkts);

Tirdzniecībā starp dalībvalstīm ar aitu un kazu spermu un embrijiem ievēro šādas prasības:

Sperma un embriji iegūti no donordzīvniekiem, kuri atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- kopš dzimšanas pastāvīgi ir turēti saimniecībā vai saimniecībās ar nenozīmīgu vai kontrolētu klasiskās skrepi slimības risku;
- pēdējos trīs gadus pirms savākšanas pastāvīgi ir turēti saimniecībā vai saimniecībās, kuras trīs gadus ir izpildījušas visas Regulas Nr. 999/2001 VIII Pielikuma A nodaļas A iedaļas 1.3. punkta a) līdz f) apakšpunktā noteiktās prasības;
- kopš dzimšanas pastāvīgi ir turēti valstī vai zonā ar nenozīmīgu klasiskās skrepi slimības risku;
- teļu sperma savākta no ARR/ARR prionu proteīna genotipa vīriešu kārtas dzīvniekiem;
- aitu embriji iegūti no dzīvniekiem ar vismaz vienu ARR alēli.

Ievedot no trešajām valstīm aitas un kazas, ievēro šādas prasības:

Aitas un kazas kopš dzimšanas pastāvīgi ir turētas valstī, kurā ir izpildīti šādi nosacījumi:

- klasiskā skrepi slimība ir obligāti paziņojama slimība;
- darbojas izpratnes veicināšanas, novērošanas un uzraudzības sistēma;
- aitas un kazas, kuras skārusi klasiskā skrepi slimība, ir nokautas un pilnībā iznīcinātas;
- aitas un kazas ir aizliegts barot ar atgremotāju izcelsmes gaļas-kaulu miltiem vai dradžiem, un aizliegums vismaz septiņus gadus tiek efektīvi īstenots visā valstī.

Vaislai paredzētās aitas un kazas (izņemot tās, kuras tiek ievestas dalībvalstī ar nenozīmīgu klasiskās skrepi slimības risku vai Regulas Nr. 999/2001 VIII pielikuma A nodaļas A iedaļas 3.2. apakšpunktā minētā dalībvalstī (Dānijā, Somijā, Zviedrijā), kurā ir apstiprināta valsts programma klasiskās skrepi slimības kontrolei) atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- ir no saimniecības, kura atbilst Regulas Nr. 999/2001 VIII pielikuma A nodaļas A iedaļas 1.3. apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem nosacījumus;
- ir ARR/ARR prionu proteīna genotipa aitas no saimniecības, kurā pēdējo divu gadu laikā nav bijuši noteikti pārvietošanas ierobežojumi TSE vai klasiskās skrepi slimības dēļ.

Aitas un kazas (izņemot tūlītējai nokaušanai paredzētās), kuras tiek ievestas dalībvalstī ar nenozīmīgu klasiskās skrepi slimības risku vai Regulas Nr. 999/2001 VIII pielikuma A nodaļas A iedaļas 3.2. apakšpunktā minētā dalībvalstī (Dānijā, Somijā, Zviedrijā), kurā ir apstiprināta valsts programma klasiskās skrepi slimības kontrolei, atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- ir no saimniecības, kura atbilst Regulas Nr. 999/2001 VIII pielikuma A nodaļas A iedaļas 1.2. apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem;

- tās ir ARR/ARR prionu proteīna genotipa aitas, kas ir no saimniecības, kurā pēdējo divu gadu laikā nav bijuši noteikti pārvietošanas ierobežojumi TSE vai klasiskās skrepi slimības dēļ.

Ievēdot no trešajām valstīm aitu un kazu spermu un embrijus, ievēro šādas prasības:

Sperma un embriji iegūti no donordzīvniekiem, kuri kopš dzimšanas pastāvīgi ir turēti valstī, kura atbilst šādiem nosacījumiem:

- klasiskā skrepi slimība ir obligāti paziņojama slimība;
- tajā darbojas izpratnes veicināšanas, novērošanas un uzraudzības sistēma;
- aitas un kazas, kuras skārusi klasiskā skrepi slimība, ir nokautas un pilnībā iznīcinātas;
- aitas un kazas ir aizliegts barot ar atgremotāju izcelsmes gaļas-kaulu miltiem vai dradžiem, un aizliegums vismaz septiņus gadus tiek efektīvi īstenots visā valstī.

Donordzīvnieki atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- pēdējos trīs gadus pirms eksportētās spermas vai embriju savākšanas pastāvīgi ir turēti saimniecībā, kura vismaz pēdējos trīs gadus atbilst Regulas Nr. 999/2001 VIII pielikuma A nodaļas A iedaļas 1.3. punkta a) līdz f) apakšpunktā noteiktajām prasībām;
- teķu sperma ir savākta no ARR/ARR prionu proteīna genotipa vīriešu kārtas dzīvniekiem/aitu embriji iegūti no dzīvniekiem, kuriem ir vismaz viena ARR alēle.

i

Detalizētas prasības dzīvnieku, dzīvnieku spermas, olšūnu un embriju izvešanai uz citām dalībvalstīm un trešajām valstīm, kā arī prasības dzīvnieku spermas, olšūnu un embriju ievēšanai Latvijā, dzīvnieku īpašnieki un turētāji var uzzināt PVD.

TIRDZNIECĪBA AR LIELLOPIEM

Ievēdot no trešajām valstīm liellopus, ievēro šādas prasības:

No trešās valsts/trešās valsts teritorijas ar nenozīmīgu TSE risku atļauts ievest liellopus, kuri atbilst šādām prasībām:

- ir dzimuši un pastāvīgi audzēti valstī vai reģionā ar nenozīmīgu TSE risku (saskaņā ar Regulas Nr. 999/2001 5.panta 2.punkts);
- ir identificēti ar pastāvīgu identifikācijas sistēmu, kas ļauj izsekot to izcelsmei līdz ciltsmātei un ganāmpulkam, un tie nav Regulas Nr. 999/2001II pielikuma C nodaļas I daļas 4. punkta b) apakšpunkta iv) daļā minētie inficēšanās riskam pakļautie liellopi;
- ja dzīvnieki tiek vesti no trešās valsts/trešās valsts teritorijas, kurā iepriekš konstatēts TSE, dzīvnieki ir dzimuši pēc tam, kad stājies spēkā aizliegums barot atgremotājus ar gaļas un kaulu miltiem un dradžiem, kas iegūti no atgremotājiem, vai pēc pēdējā ar TSE inficētā dzīvnieka dzimšanas, ja tas noticis pēc barības aizlieguma stāšanās spēkā.

No trešās valsts/trešās valsts teritorijas ar kontrolētu vai nenoteiktu TSE risku atļauts ievest liellopus, kuri atbilst šādām prasībām:

- dzīvnieki ir identificēti ar pastāvīgu identifikācijas sistēmu, kas ļauj izsekot to izcelsmei līdz ciltsmātei un ganāmpulkam, un tie nav Regulas Nr. 999/2001 II pielikuma C nodaļas II daļas 4. punkta b) apakšpunkta iv) daļā minētie inficēšanās riskam pakļautie liellopi;
- dzīvnieki ir dzimuši pēc tam, kad stājies spēkā aizliegums barot atgremotājus ar gaļas un kaulu miltiem un dradžiem, kas iegūti no atgremotājiem, vai pēc pēdējā ar TSE inficētā dzīvnieka dzimšanas, ja tas noticis pēc barības aizlieguma stāšanās spēkā.

Normatīvie akti:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Regulas (EK) Nr. [999/2001](#), ar ko paredz noteikumus dažu transmisīvo sūkļveida encefalopātiju profilaksei, kontrolei un apkarošanai 11., 12., 13., 15. pants

[Veterinārmedicīnas likuma](#) 59.panta 8.punkta "a" apakšpunkts.